

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos XLVIII. — Izdan in razposlan 11. dne aprila 1916.

Vsebina: Št. 94. Ukaz o ustanovitvi vojne zveze industrije olja in masti.

94.

Ukaz trgovinskega ministra v porazumu z udeleženi ministri in v soglasju z vojnim ministrom z dne 8. aprila 1916. l.

o ustanovitvi vojne zveze industrije olja in masti.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se zaukazuje tako:

§ 1.

Vsa podjetja, ki se bavijo z izdelovanjem živalskih in rastlinskih olj in masti — izvzemši sirovo maslo in svinjsko mast, ter mast iz kosti — in iz njih narejenega blaga, se združujejo v „Vojno zvezo industrije olja in masti“ s sedežem na Dunaju.

Zlasti pripadajo zvezi vsa tista podjetja, ki se pečajo z izdelovanjem rastlinskih olj, čiščenjem tekočih rastlinskih olj, topljenjem loja — razen ako se vrši v zvezi z mesarstvom ali prekajevalstvom in sicer le v majhnem obsegu —, strjevanjem olja, izdelovanjem jedilne masti in margarine, izdelovanjem oljnih firnežev in oljnih lakov, kemijsko-tehniških mastenih izdelkov in degrasa, izdelovanjem domačega, tekstilnega in toaletnega mila, izdelovanjem stearinske in mastene kisline, izdelovanjem sveč, vstevši izdelovanje parafinskih

sveč, toda izvzemši izdelovanje cerezinovih in voščenih sveč, z izdelovanjem kosmetičnih predmetov, vsebujočih mast in glicerin, in čiščenjem glicerina.

Podjetja, pri katerih obsega izdelovanje prej imenovanih izdelkov le del vsega obrata, so gledé tega dela pripadniki zveze. Za podjetja, ki se ustanové, dokler velja ta ukaz, se prične pripadnost k zvezi z dnem pričetka opravlja. Isto velja, ako podjetje raztegne svoje delovanje na obratno stroko, ki je pogoj za pripadnost k zvezi, dokler velja ta ukaz.

V dvomih o pripadnosti k zvezi odloča trgovinski minister, zaslišavši vodstvo zveze.

Z odredbo trgovinskega ministra se morejo tudi sorodna podjetja pritegniti v zvezo.

Državni obrati niso pripadniki zveze.

§ 2.

Namen zveze je, da uravnava izdelovanje, razpečevanje in porabljanje olj, masti in iz njih narejenega blaga (§ 1) v javnem interesu, v okviru obstoječih zakonov in predpisov. Naloženo ji je zlasti:

- imeti trajno razvidnost o sirovinah, kar jih je v obratih in kar jih nabavijo obrati, o vrsti in množini izdelanih produktov in njih razpečevanju;
- uravnavati nabavljanje in razdeljevanje sirovin, da se kar najprimerneje porabljajo množine, ki so vsakočasno na razpolaganje;

c) ustanavljati predpise za uravnavo izdelovanja, in sicer gledé fabrikacijskega postopanja kakor gledé množine in kakovosti blaga, ki ga je izdelovati v posameznih obratih, ter vrst blaga, ki jih je dopuščati za razpečavanje;

d) uravnati prodajne cene;

e) poskrbeti za najprimernejše razdeljevanje in porabljanje olj, masti in iz njih narejenega blaga in uravnavo njih razpečavanja;

f) sodelovati v izvrševanju naredb in ukrepov, ki se tičejo preskrbovanja konsuma z olji, mastmi in iz njih narejenim blagom, kolikor poveri to zvezi trgovinski minister v porazumu z udeleženi ministri;

g) staviti predloge pri vseh gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo industrije olja in masti, zlasti pri takih, ki se pokažejo ob prehodu v mirovno gospodarstvo, ter sodelovati pri njih reševanju, kolikor poveri to zvezi trgovinski minister.

§ 3.

Zveza je juristična oseba.

Pravne razmere zveze ter pravice in dolžnosti pripadnikov zveze se določijo, kolikor niso uravnane v tem ukazu, z ustavom, ki ga izda trgovinski minister.

§ 4.

Pripadniki zveze so dolžni, kolikor mogoče, pospeševati namene zveze in opuščati vse, kar je pripravno oteževati ali ovirati njih izpolnjevanje. O vseh stvareh, za katere zvedó in ki se tičejo zveze ali opravičnih razmer njenih pripadnikov, morajo brezpogojno molčati.

Nadalje morajo slušati odredbe, ki jih je ukrenilo zvezno vodstvo (§ 10) po tem ukazu in po ustavu, in morajo dajati zveznemu vodstvu vsa potrebna pojasnila za njih pripravljanje in izvrševanje. Nadalje so dolžni dati svoje obrate in svoje opravilno poslovanje nadzorovati, kolikor je potrebno, da se dosežejo nameni zveze. To nadzorstvo izvršujejo posebni uradni organi, ki jih postavi trgovinski minister in ki morajo poročati trgovinskemu ministru o tem, kar opazijo.

§ 5.

Podjetja, ki pripadajo zvezi, se uvrščajo v eno ali več nastopnih zveznih skupin:

- Skupina 1: Rastlinska olja;
 „ 2: Loj, premier-jus;
 „ 3: Strjena olja;
 „ 4: Užitne masti, margarina;
 „ 5: Oljni firneži, oljni laki;
 „ 6: Kemijsko-tehniški masteni izdelki, degreas;
 „ 7: Domača in tekstilna mila, stearin in mastene kisline;
 „ 8: Sveče;
 „ 9: Toaletna mila, kozmetični predmeti, vsebujoči mast ali glicerín;
 „ 10: Glicerín.

Z odredbo trgovinskega ministra se morejo ustanoviti nove zvezne skupine, deliti, razpustiti obstoječe skupine ali več skupin združiti v eno.

Pripadniki zveznih skupin volijo na svojo skupino pripadajoče zastopnike za zvezni zbor (§ 8).

§ 6.

Zvezi je prideljeno obračunjalishče za obrtniške in industrijske porabnike olj, masti in iz njih narejenega blaga, ki so izven zveze. Obseg in način poslovanja tega obračunjalishča določi trgovinski minister.

§ 7.

Organi zveze so:

- a) Zvezni zbor;
 b) zvezni odbor;
 c) zvezno vodstvo.

§ 8.

Zvezni zbor je sestavljen iz zastopnikov pripadnikov zveze, voljenih po skupinah (§ 5).

Število zastopnikov, pripadajočih na vsako zvezno skupino, določi trgovinski minister.

Organizacija in izvedba volitev in nadomestnih volitev je naložena zveznemu vodstvu pod nadzorstvom trgovinskega ministrstva; imenike pripadnikov zveze, ki so potrebni za volitve, sestavijo trgovinske in obrtne zbornice. Voli se pismeno.

Vsako podjetje ima po en glas v vsaki skupini, kateri pripada.

Zvezni zbor voli svoje zastopnike za zvezni odbor. Njemu je naloženo, da preskusi in odobri računski sklep.

§ 9.

Zvezni odbor je sestavljen iz največ 20 udov, ki jih voli zvezni zbor izmed zastopnikov skupin (§ 5), in iz 3 zastopnikov izven zveze stoječih obrtniških ali industrijskih porabnikov olj, masti in iz njih narejenega blaga, ki jih imenuje trgovinski minister.

Vsi odborniki opravljajo svoje posle kakor častno službo.

Porazdelitev mest zveznega odbora, ki jih je namestiti z volitvijo, na posamezne skupine zveze se uravna v zveznem ustavu, kjer so tudi natančnejša določila o volitvi nadomestnikov.

Z odredbo trgovinskega ministra se more vsakčas zvišati število voljenih in imenovanih udov zveznega odbora, ter zaukazati izločitev uda ali nova volitev odbora. Ako se odbor voli na novo, se tudi vnovič imenujejo imenovani odborniki.

Zvezni odbor pomaga zveznemu vodstvu kakor posvetovalen organ in vodstvo ga mora zaslišati pred vsemi odločbami in odredbami načelne vrste. Odbor ima pravico podajati predloge in pritožbe zveznemu vodstvu, ki mora sklepati o njih.

§ 10.

Zvezno vodstvo je sestavljeno iz predsednika, dveh njegovih namestnikov in 6—8 udov. Te funkcionarje imenuje trgovinski minister na vsakočasen preklc. V zvezno vodstvo se morejo poklicati tudi izven zveze stoječe osebe. Vsi pripadniki zveznega vodstva opravljajo svoje posle kakor častno službo.

Zvezno vodstvo zastopa zvezo na zunaj in vodi vsa opravila. Predsednik ali, ako je zadržan, eden njegovih namestnikov sklicuje seje zveznega zbora, zveznega odbora in zveznega vodstva in predseduje v njih.

Zvezno vodstvo postavlja za vodstvo opravil potrebne uradnike in pomožne moči, ki se plačujejo iz novcev zveze. Za namestitve oseb na vodilnem mestu je treba potrditve trgovinskega ministra.

§ 11.

Vsi udje zveznega vodstva in zveznega odbora ter vsi nameščenci zveze si morajo pri svojem poslovanju prizadevati z najpopolnejšo nepristranostjo in največjo vestnostjo.

Vsi funkcionarji in nameščenci zveze so dolžni brezpogojno molčati o vseh stvareh zveze, za

katere zvedó, ter o opravičnih razmerah pripadnikov zveze in morajo to pismeno obljubiti trgovinskemu ministru.

§ 12.

Za zalaganje stroškov poslovanja zveze morajo pripadniki zveze plačevati prispevke, ki jih določi zvezno vodstvo, zaslišavši zvezni odbor, in ki se morejo izterjati po politični izvršbi.

§ 13.

Zveza je pod državnim nadzorstvom, ki ga izvršujejo vladni komisarji, katere je imenoval trgovinski minister v porazumu z udeleženi ministri. Vladni komisarji imajo zlasti pravico udeleževati se razprav in sej zveznih organov, vsakčas povzeti besedo in staviti predloge, o katerih se mora sklepati.

Nadalje imajo pravico odložiti izvršitev sklepov in odredb zveznih organov za toliko časa, da končnoveljavno odloči trgovinski minister.

Vladni komisarji imajo tudi pravico vpogledovati v vse knjige, zapiske in opravilne spise vojne zveze in zahtevati vsa pojasnila, ki se jim zdé potrebna.

§ 14.

Odobrenja trgovinskega ministra potrebujejo vse odločbe, sklepi in odredbe zveznega vodstva, ki se tičejo:

- a) izbire in oznamenila vrst blaga, ki jih je dopustiti za razpečavanje;
- b) uravnave prodajnih cen;
- c) daljšega shajanja z zalogami sirovin ter porabljanja nadomestil in pomočkov za konserveriranje, kolikor gre za užitna olja in užitne masti;
- d) višine zveznih prispevkov;
- e) sestave računskega sklepa;
- f) porazdeljevanja sirovin, pol- in celofabrikatov, spadajočih v okvir zveze, in sicer tako obratom, pripadajočim zvezi, kakor tudi zvezi ne pripadajočim porabnikom olj, masti in iz njih narejenega blaga;
- g) ustanavljanja določnih primerov, ki se postavljajo pod kazni zaradi nereda, in izmere teh kazni, ki v vsakem posameznem primeru ne smejo presegati zneska 20.000 K.

§ 15.

Za odločbo v vseh sporih med pripadniki zveze v stvareh zveze se ustanavlja zvezno razsodišče.

Sestavljeno je iz sodniškega funkcionarja, ki ga postavi trgovinski minister v porazumu s pravosodnim ministrom, za predsednika in iz štirih udov, oziroma njihovih nadomestnikov, ki jih imenuje trgovinski minister; udje in nadomestniki opravljajo svoje posle kakor častno službo. Pripadati ne smejo niti zveznemu vodstvu niti zveznemu odboru.

Razsodišče odloča tudi v tistih primerih, v katerih smatrajo pripadniki zveze, da so prikrajšani v svojih pravicah z odredbo, ki jo je ukrenilo zvezno vodstvo. Nalaga tudi v § 17 določene kazni zaradi nereda.

Vse odločbe razsodišča so končnoveljavne.

Postopanje pred razsodiščem se ravna po določilih četrtega oddelka šestega dela civilnega pravnega reda, kolikor se iz predpisov tega ukaza ali iz zveznega ustava ne pokaže kaj drugega.

Predsednik razsodišča more, uporablja za postopanje na rednih sodiščih veljajoče predpise, povabiti priče in izvedence in te osebe ter stranke zaslišati pod prisego.

§ 16.

Prestopke tega ukaza kaznujejo politična oblastva na denarju do 5000 K ali po svojem preudarku z zaporom do 6 mesecev, ako se ne kaznujejo kazenskosodno.

§ 17.

Vsa dejanja ali opustitve pripadnikov zveze, ki merijo zoper tiste predpise in odredbe, ki jih je izdalo zvezno vodstvo po tem ukazu in po zveznem ustavu, da se dosežejo nameni zveze, mora zvezno vodstvo naznaniti razsodišču (§ 15), ki naj razsodi, ali je naložiti kazen zaradi nereda. Ako je za taka dejanja ali opustitve izmera kazni določena s sklepom zveznega vodstva (§ 14 g), ki ga je odobril trgovinski minister, je razsodišče vezano nanjo, kadar odmerja kazen. V vseh drugih primerih je tudi izmera kazni prepuščena svobodnemu preudarku razsodišča. Kazen zaradi nereda v vsakem posameznem primeru ne more presegati zneska 20.000 K. Kazenski zneski dohajajo občekoristnemu namenu, ki ga določi trgovinski minister, in izterjavajo se na prošnjo zveznega vodstva s politično izvršbo.

§ 18.

Zveza se razpusti z odredbo trgovinskega ministra, ki odloči tudi o porabi morebitnega upravnega prebitka.

§ 19.

Ta ukaz dobi moč 20. dne aprila 1916. l.

Hohenlohe s. r.	Georgi s. r.
Hochenburger s. r.	Forster s. r.
Trnka s. r.	Zenker s. r.
Spitzmüller s. r.	